

**Natuurtoets (Wnb)
voor de locatie Voort 30-32
te Reusel**

Rapport: 2017-172

Natuurtoets (Wnb) voor de locatie Voort 30-32 te Reusel

Colofon

© 2017 Fopma NatuurAdvies

Opdrachtgever: drs. Dirk van Nuland, Specialist ruimtelijke ordening en milieu

Tekst, samenstelling: Albert Fopma, *Fopma NatuurAdvies*
Rollestraat 6
7983 KJ Wapse

Wijze van citeren: Fopma, A, 2017. Natuurtoets (Wnb) voor de locatie Voort 30-32 te Reusel; *Fopma NatuurAdvies Rapport 2017-172*, Wapse.

Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Fopma NatuurAdvies. Ook mag het zonder een dergelijke toestemming niet worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Fopma NatuurAdvies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Fopma NatuurAdvies. De opdrachtgever vrijwaart Fopma NatuurAdvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Fopma NatuurAdvies is lid van het Netwerk Groene Bureaus

De informatie in dit rapport is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	ACHTERGROND	5
1.2	AANLEIDING	6
1.3	PROBLEEMSTELLING / DOELSTELLING	6
1.4	BESTAANDE SITUATIE	6
2	SOORTBESCHERMING – WET NATUURBESCHERMING	8
2.1	BESCHERMINGSREGIME SOORTEN VOGELRICHTLIJN	8
2.2	BESCHERMINGSREGIME SOORTEN HABITATRICHTLIJN	8
2.3	BESCHERMINGSREGIME ANDERE SOORTEN	8
2.4	ZORGPLICHT	8
2.5	VERANDERINGEN T.O.V. FLORA- EN FAUNAWET	8
2.6	PROVINCIALE OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT (POV)	9
3	LIGGING ONDERZOEKSGBIED EN ONDERZOEKSOPZET	10
3.1	LIGGING ONDERZOEKSGBIED	10
3.2	ONDERZOEKSMETHODE	10
3.2.1	<i>Bronnenonderzoek</i>	10
3.2.2	<i>Veldbezoek</i>	10
4	INVENTARISATIE NATUURWAARDEN	11
4.1	VOGELS (WNB § 3.1)	11
4.1.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	11
4.1.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vogels)</i>	13
4.2	VLEERMUIZEN (WNB § 3.2)	14
4.2.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	14
4.2.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)</i>	14
4.3	OVERIGE GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	15
4.3.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	15
4.3.2	<i>Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)</i>	15
4.4	AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN	15
4.4.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	15
4.4.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)</i>	16
4.5	VLINDERS, LIBELLEN, JUFFERS EN INSECTEN	16
4.5.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	16
4.5.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)</i>	16
4.6	VAATPLANTEN	17
4.6.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	17
4.6.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)</i>	17
5	BEOORDELING WET NATUURBESCHERMING	18
5.1	VOGELS	18
5.2	OVERIGE SOORTEN	18
6	GEBIEDSBESCHERMING	19
6.1	NATUURNETWERK BRABANT	19
6.2	WET NATUURBESCHERMING - NATURA 2000 GEBIEDEN	20
7	CONCLUSIES	21
7.1	CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING (SOORTEN)	21
7.2	CONCLUSIE NNB	21
7.3	CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING (GEBIEDEN)	21
8	BRONNEN	22
8.1	LITERATUUR	22
8.2	GERAADPLEEGDE WEBSITES	22

BIJLAGE 1 ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN VAN DE WNB	23
BIJLAGE 2 PROCES BEOORDELING ONTHEFFING WNB	24
BIJLAGE 3 JAARROND BESCHERMDE VOGELS	25
BIJLAGE 4 SAMENVATTING NDFF	26
BIJLAGE 5 POV NOORD BRABANT	28
BIJLAGE 6 VRIJBLIJVEND ADVIES NATUURVRIENDELIJKE MAATREGELEN	29

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De initiatiefnemers hebben als doel de bestemming van de locatie Voort 30 te Reusel te veranderen in een woonbestemming geschikt voor het gebruik van twee woningen (boerderijsplitsing) én daarbij ruimte voor een in pandige mantelzorgwoning. De nu aanwezige tijdelijke mantelzorgwoning komt daarna te vervallen. Voor de locatie Voort 32 is het doel om de bestaande erfverharding en spoelplaats op te nemen binnen het bouwvlak van de bedrijfsbestemming conform de werkelijke situatie. De initiatiefnemers willen hiervoor gezamenlijk een ruimtelijke procedure doorlopen.

In deze Natuurtoets wordt gekeken of er voor de realisering van de plannen nog een ontheffing (soorten) op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Ook kan uitsluitel gegeven worden of de gemeente bij een Omgevingsvergunning een verklaring van geen bedenkingen moet aanvragen. Het rapport kan tevens gebruikt worden bij de bestemmingsplanprocedure. In hoofdstuk 7 staan de conclusies van de natuurtoets.

De te toetsen activiteit betreft:

- Splitsing en verbouw van langgevelboerderij (figuur 2, nummer 1).
- Sloop schuur (op termijn) (figuur 2, nummer 3).
- Sloop houten schuur welke is verbonden aan de langgevelboerderij (figuur 2, nummer 2).

Figuur 1. Luchtfoto met ligging onderzoeksgebied (zwarte vlak) / plangebied (bedrijf bij witte stip) (Bron: NDFF).

Figuur 2. Uitsneden kadastrale kaart en luchtfoto van locaties Voort 30 en 32 (Bron: ruimtelijkeplannen)

1.2 Aanleiding

De aanleiding voor het maken van een natuurtoets is de noodzaak en de wens om vooraf uit te sluiten dat door het project natuurwaarden aangetast kunnen worden.

Realisatie van de voorgenomen plannen kan invloed hebben op de bepalingen in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten in Nederland. Overtreding van de verbodsbepalingen (bijlage 1) ten aanzien van streng beschermde soorten vereist mogelijk een ontheffing.

1.3 Probleemstelling / doelstelling

De Natuurtoets geeft antwoord op onderstaande vragen:

1. Komen er natuurwaarden voor, waarvoor het noodzakelijk is om een uitgebreide natuurtoets met mitigatieplan te laten uitvoeren om te beoordelen in hoeverre het project handelingen bevat die in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (soortbescherming).
2. Zijn er mogelijke effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen waardoor er een passende beoordeling gemaakt moet worden (gebiedsbescherming / Wet natuurbescherming).

1.4 Bestaande situatie

In onderstaande foto's is de historische woonboerderij aan de Voort 30 in beeld gebracht. Links is het voorhuis met de bedrijfswoning vanaf de Bakmannen weergegeven. Rechts is het achterhuis goed te herkennen aan de sobere stijl en grote toegangsdeuren. Tevens is hier de zijgevel weergegeven kijkende vanaf de Bakmannen. Het achterhuis is nu in gebruik als opslagruimte en tevens voorzien van een inrit. In onderstaande figuur 3C is de zijgevel van de historische langgevel boerderij weergegeven aan de kant van de weg: Voort. Hier is ook een inrit en dit is de voornaamste toegang tot de woning. In het achtererf staat nu een tijdelijke mantelzorgwoning. Het plan is om deze te verwijderen na de realisatie van de inplandige mantelzorgwoning in de te verbouwen langgevelboerderij (Bron: Agra-Matic B.V.).

A

B

C

D

E

F

Figuur 3A t/m F.

- A: Zijgevel woongedeelte langgevelboerderij.
 - B: Achterhuis langgevelboerderij
 - C: Zijgevel Langgevelboerderij Voort 30
 - D: Achtererf Voort 30 met huidige mantelzorgunit
 - E: Te verwijderen houten aanbouw (zie ook figuur 2, nummer 2)
 - F: De te verwijderen scuur (zie ook figuur 2, nummer 3)
- (Bron: Agra-Matic B.V. en veldbezoek)

2 Soortbescherming – Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor het soortenbeleid deelt de Wet natuurbescherming de soorten in drie beschermingsregimes, namelijk vogels (EU-Vogelrichtlijn), soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten.

2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De lijst met jaarrond beschermde vogels staat in bijlage 3.

2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Het Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn is ten aanzien van verstoring strikter dan het Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Mogelijk zijn de in de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn genoemde vogels strikter beschermd dan soorten die van nature in Nederland voorkomen en niet in deze bijlagen staan. Grotendeels betreffen het in Nederland zeldzame en doortrekkende soorten of dwaalgasten. Een aantal soorten zoals bijvoorbeeld de pimpelmees zijn algemeen in Nederland.

2.3 Beschermingsregime andere soorten

Dit zijn de in de bijlage van Wet natuurbescherming genoemde soorten. Het gaat hier om de bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 – 3.11 Wet natuurbescherming). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantsoorten te beschermen. Omdat er ook veel algemene soorten in staan genoemd is de verwachting dat er weer een verdeling komt van meer en minder strikt beschermde soorten (vergelijkbaar met de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Deze kan echter per provincie verschillen (zie bijlage 5).

2.4 Zorgplicht

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

2.5 Veranderingen t.o.v. Flora- en faunawet

Een belangrijke verandering zijn de lijsten met beschermde soorten. Er zijn soorten die onder de Flora- en faunawet beschermd waren (tot 1-1-2017) en onder de Wet natuurbescherming niet meer en andersom. Zo is een aantal soorten planten (orchideeën), insecten en vissen (o.a. Kleine modderkruiper en Bittervoorn zonder binding met Natura 2000-gebieden) vanaf 2017 niet meer beschermd. Voorbeelden van soorten waarvoor nu geen ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen en na 2017 wel, zijn de Egel en de Bosmuis (er geldt nu een vrijstelling) en de Mercuruurwaterjuffer, de Kleine ereprijs en de Molmuis (nu niet beschermd).

De beschermde status van soorten kan per provincie gaan verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening (POV) vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

2.6 Provinciale Omgevingsverordening Noord-Brabant (POV)

De provincie heeft een Provinciale Omgevingsverordening (verder POV) opgesteld met daarin opgenomen hoe om te gaan met soortenbescherming.

In artikel 2.2 wordt de vrijstellingen beschermde bij ruimtelijke inrichting, bestendig beheer en onderhoud behandeld.

Voor algemeen voorkomende beschermde soorten, die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd, wordt vrijstelling gegeven om deze te vangen indien dit nodig is in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud. Het betreft hier uitsluitend soorten die zijn beschermd op grond van artikel 3.10, eerste lid van de Wet natuurbescherming. Deze soorten zijn niet beschermd op grond van internationale verdragen zoals de Habitatrichtlijn, de Vogelrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn. Daarom is op grond van artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en onderhoud mogelijk. Bij soorten die algemeen voorkomen, is het niet gewenst dat voor elke ruimtelijke ontwikkeling of ingreep in het kader van beheer en onderhoud een ontheffing aangevraagd moet worden. Uiteraard blijft wel de algemene zorgplicht van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming van toepassing. Dit betekent dat het opzettelijk vangen en doden van de vrijgestelde diersoorten zoveel mogelijk voorkomen moet worden. Tevens moet er worden bekeken of de ruimtelijke ingreep of het bestendig beheer en onderhoud niet op een andere manier uitgevoerd kan worden waardoor kan worden voorkomen dat dieren moeten worden weggevangen of dat de verblijfplaatsen worden vernield.

Een overzicht van de vrijgestelde soorten is opgenomen in bijlage 5.

POV Artikel 2.2 Vrijstelling andere soorten

1. In verband met handelingen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f en g, van de wet, is het, in afwijking van de verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, toegestaan om:
 - a. de soorten genoemd in bijlage 3 (*in dit rapport bijlage 5*), behorende bij deze verordening, te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de soorten, bedoeld in het eerste lid, opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
2. Door Gedeputeerde Staten kan bijlage 3 (*in dit rapport bijlage 5*), behorende bij deze verordening, worden gewijzigd.

3 Ligging onderzoeksgebied en onderzoeksopzet

3.1 Ligging onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied voor de Wet natuurbescherming beperkt zich tot de percelen waarop de ingreep plaatsvindt en de directe omgeving (zie figuur 1). Voor de effecten op Natura 2000-gebieden is in hoofdstuk 6 ook gekeken naar het aspect externe werking.

3.2 Onderzoeksmethode

Deze natuurtoets is gebaseerd op bronnenonderzoek en een veldbezoek. Aan de hand van expert judgement door een ecoloog, die ook het veldbezoek heeft uitgevoerd (Ir. A. Fopma van *Fopma NatuurAdvies*) is ingeschat wat de beschermde natuurwaarden zijn en de te verwachten effecten.

3.2.1 Bronnenonderzoek

Gekeken is naar de volgende bronnen:

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, zie uitdraai in Bijlage 3).
- Literatuur (zie hoofdstuk 8).

3.2.2 Veldbezoek

Er heeft 1 veldbezoek op de planlocatie en de naaste omgeving plaatsgevonden.

Datum: 11 augustus 2017
Tijdstip: 10.00 – 10.35 uur
Weersbeeld: droog, bewolkt.
Temperatuur: 18° Celsius.

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de potenties van het plangebied voor beschermde diersoorten en de mogelijke functies. Op basis van expert judgement is een inschatting gemaakt wat de mogelijke effecten zijn van de ingreep op beschermde soorten.

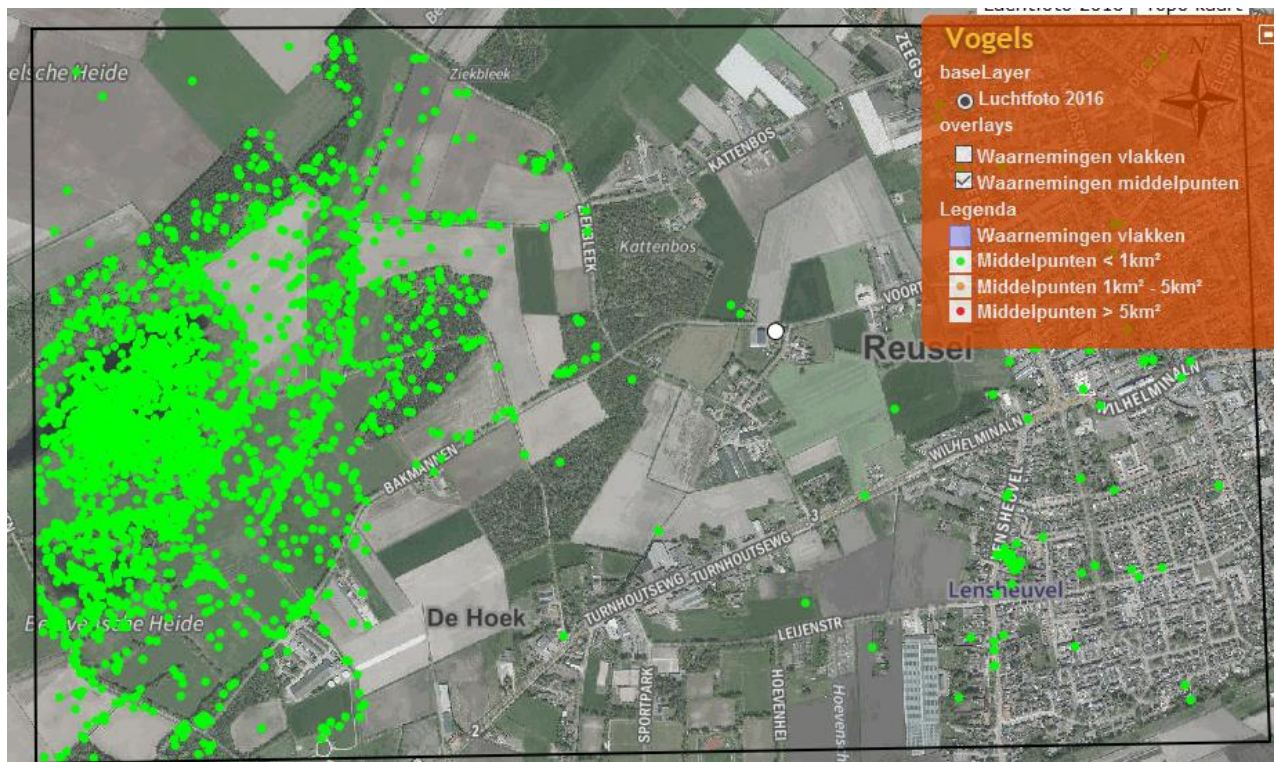
4 Inventarisatie natuurwaarden

4.1 Vogels (Wnb § 3.1)

4.1.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

In het onderzoeksgebied (figuur 1) zijn 3.635 waarnemingen (zie figuur 4) van vogels geregistreerd, verdeeld over 167 soorten. Hierbij zijn 12 'jaarrond' beschermde vogelsoorten. Het betreft de Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Roek, Slechtvalk, Sperwer en Wespandief.

Figuur 4. Waarnemingen van vogels in het onderzoeksgebied. De witte stip hoort bij de locatie van het plangebied (Bron: NDFD).

1. Boomvalk	Geen waarnemingen met broedindicatie.
2. Buizerd	3 waarnemingen met broedindicatie. Zie figuur 5.
3. Gierzwaluw	8 waarnemingen met broedindicatie.
	Alle waarneming in bebouwde kom Reusel.
4. Grote gele kwikstaart	Geen waarnemingen met broedindicatie.
5. Havik	1 waarneming met broedindicatie. Zie figuur 5.
6. Huismus	17 waarnemingen met broedindicatie.
	Alle waarneming in bebouwde kom Reusel.
7. Kerkuil	Geen waarnemingen met broedindicatie.
8. Ooievaar	Geen waarnemingen met broedindicatie.
9. Roek	Geen waarnemingen met broedindicatie.
10. Slechtvalk	Geen waarnemingen met broedindicatie.
11. Sperwer	Geen waarnemingen met broedindicatie.
12. Wespandief	Geen waarnemingen met broedindicatie.

Tabel 1. Waargenomen vogelsoorten in onderzoeksgebied (Bron: NDFF)

Aalscholver	Huismus	Roodborsttapuit
Appelvink	Huiszwaluw	Roodhalsgans
Beflijster	IJslandse Grutto	Rotgans
Bergeend	IJsvogel	Scholekster
Bladkoning	Indische Gans	Sijs
Blauwborst	Kanoet	Slechtvalk
Blauwe Kiekendief	Kauw	Slobeend
Blauwe Reiger	Keep	Smient
Boerenzwaluw	Kemphaan	Soepgans
Bontbekplevier	Kerkuil	Sperwer
Bonte Strandloper	Kievit	Spotvogel
Bonte Vliegenvanger	Klapekster	Spreeuw
Boomklever	Kleine Barmsijs	Staartmees
Boomkruiper	Kleine Bonte Specht	Steenloper
Boomleeuwerik	Kleine Karekiet	Steppekiekendief
Boompieper	Kleine Mantelmeeuw	Stormmeeuw
Boomvalk	Kleine Plevier	Tafeleend
Bosrietzanger	Kleine Strandloper	Tapuit
Bosruiter	Kleine Zwaan	Temmincks Strandloper
Bosuil	Kluut	Tjiftjaf
Brandgans	Kneu	Toendrarietgans
Bruine Kiekendief	Knobbelzwaan	Torenvalk
Buizerd	Koekoek	Tuinfluit
Casarca	Kokmeeuw	Tureluur
Dodaars	Kolgans	Turkse Tortel
Ekster	Koolmees	Veldleeuwerik
Fazant	Koperwiek	Velduil
Fitis	Kraanvogel	Vink
Fluiter	Krakeend	Visdief
Fuut	Kramsvogel	Vuurgoudhaan
Gaai	Krooneend	Waterhoen
Geelgors	Kruisbek	Watersnip
Gekraagde Roodstaart	Kuifduiker	Wespendief
Gele Kwikstaart	Kuifeend	Wielewaal
Geoorde Fuut	Kuifmees	Wilde Eend
Gierzwaluw	Kwartel	Winterkoning
Goudhaan	Lepelaar	Wintertaling
Goudplevier	Mandarijneend	Witgat
Goudvink	Matkop	Witte Kwikstaart
Grasmus	Meerkoet	Wulp
Graspieper	Merel	Zanglijster
Grauwe Gans	Nijlgans	Zilvermeeuw
Groene Specht	Oeverloper	Zilverplevier

Groenling	Oeverzwaluw	Zomertaling
Groenpootruiter	Ooievaar	Zomertortel
Grote Bonte Specht	Paapje	Zwarte Kraai
Grote Canadese gans	Patrijs	Zwarte Mees
Grote Gele Kwikstaart	Pijlstaart	Zwarte Roodstaart
Grote Lijster	Pimpelmees	Zwarte Ruiter
Grote Zilverreiger	Putter	Zwarte Specht
Grutto	Regenwulp	Zwarte Stern
Havik	Rietgors	Zwarte Wouw
Heggenmus	Rietzanger	Zwarte Zwaan
Holenduif	Ringmus	Zwartkop
Houtduif	Roek	Zwartkopmeeuw
Houtsnip	Roodborst	Totaal 167 soorten

Figuur 5. Losse waarnemingen met broedindicatie van Buizerd (groene stip) en Havik (groene stip met gele rand) in de periode 2012-2017 in het onderzoeksgebied. De witte stip staat bij het plangebied (Bron: NDFF).

4.1.2 Gegevens uit veldbezoek (vogels)

Aangetroffen soorten

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek een aantal vogelsoorten waargenomen.

Tabel 2. Waargenomen vogels tijdens veldbezoek

Aantal	Soort	Gedrag	Plaats
3	Kauw	Rondvliegend	Directe omgeving
1	Koolmees	Ter plaatse	Tuin

Het erf is erg rustig met vogels.

Figuur 6. detailsfoto's.

4.2 Vleermuizen (Wnb § 3.2)

4.2.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

Op basis van landelijke verspreiding (Bron: Zoogdiervereniging), zijn de volgende soorten mogelijk:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Kleine dwergvleermuis
- Rosse vleermuis
- Laatvlieger
- Gewone grootoorvleermuis
- Grijze grootoorvleermuis
- Watervleermuis
- Meervleermuis
- Franjestaart
- Baardvleermuis
- Tweekleurige vleermuis

Volgens het NDFD zijn er in de laatste 5 jaar geen waarnemingen van vleermuizen geregistreerd in het onderzoeksgebied.

4.2.2 Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes op basis van expert judgement.

Verblijfplaatsen

Voor- en achterhuis: Het dak er strak op. Er zijn geen zichtbare sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Onder de dakpannen van het achterhuis is geen ruimte voor vleermuizen. Ook onder de hanenbalken zijn geen sporen van vleermuizen zichtbaar. De schoorsteen aan de voorzijde is in gebruik en derhalve ongeschikt voor vleermuizen. Er zitten geen luiken voor de ramen waar vleermuizen achter kunnen zitten. Ook zijn er geen spuiuuropeningen.

Houten schuur: Deze is eveneens ongeschikt. Laag en geen ruimte onder de dakbedekking.

Stenen schuur: Deze grote schuur heeft eveneens geen ruimte onder de dakbedekking. Ook onder de hanenbalken zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

Vliegroutes

Er worden door de nieuwbouw geen vliegroutes van vleermuizen aangetast. Alle lijnvormige elementen blijven intact.

Effecten op vleermuizen zijn uitgesloten.

4.3 Overige grondgebonden zoogdieren

4.3.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In tabel 3 staat een overzicht van de in het onderzoeksgebied waargenomen soorten.

Tabel 3. Data NDFF

Soort	Wet natuurbescherming
Bunzing	Wnb § 3.3
Egel	Wnb § 3.3 ¹
Haas	Wnb § 3.3 ¹
Ree	Wnb § 3.3 ¹
Vos	Wnb § 3.3 ¹
Zwarte rat	Onbeschermd

Bunzing: Betreft de waarneming van één enkel individu op de Belevensche Heide op geruime afstand van het plangebied.

4.3.2 Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)

Tijdens de veldbezoeken zijn in het onderzoeksgebied geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Het terrein is wel 'geschikt' voor kleine zoogdieren, zoals de Huisspitsmuis, Huismuis, Bruine rat, Bosmuis etc.

4.4 Amfibieën, vissen en reptielen

4.4.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In tabel 4 staat een overzicht van de in het onderzoeksgebied waargenomen soorten.

¹ Vrijgestelde soort op grond van de POV Noord-Brabant (zie bijlage 5).

Tabel 4. Data NDFF

Soort	Wet natuurbescherming
Roodwangschildpad	onbeschermd
Alpenwatersalamander	Wnb § 3.3 ²
Bastaardkikker	Wnb § 3.3 ²
Bruine kikker	Wnb § 3.3 ²
Gewone pad	Wnb § 3.3 ²
Tienddoornige stekelbaars	onbeschermd

4.4.2 Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)

Er zijn geen soorten amfibieën, vissen of reptielen aangetroffen in het plangebied. Omdat de nieuwbouw op land plaatsvindt kunnen effecten op deze soortgroep op voorhand uitgesloten worden.

4.5 Vlinders, libellen, juffers en insecten

4.5.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Er zijn 24 onbeschermde soorten dagvlinders en 17 onbeschermde libellensoort in het onderzoeksgebied vastgesteld.

Tabel 5. Data NDFF

Dagvlinders	klein koolwitje	Bruinrode heidelibel
atalanta	kleine parelmoervlinder	Gewone oeverlibel
bont zandoogje	kleine vos	Gewone pantserjuffer
boomblauwtje	kleine vuurvlinder	Grote keizerlibel
bruin zandoogje	koninginnenpage	Houtpantserjuffer
citroenvlinder	landkaartje	Lantaarntje
dagpauwoog	oranje luzernevlinder	Platbuik
distelvlinder	oranje zandoogje	Venwitsnuitlibel
eikenpage	oranjetipje	Viervlek
gehakkelde aurelia	zwartsprietdikkopje	Watersnuffel
groot dikkopje		Weidebeekjuffer
groot koolwitje	Libellen	Zwarte heidelibel
hooibeestje	Azuurwaterjuffer	Zwervende heidelibel
icarusblauwtje	Blauwe glazenmaker	Zwervende pantserjuffer
klein geaderd witje	Bloedrode heidelibel	

4.5.2 Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vlinders, libellen, of juffers waargenomen. Effecten op beschermde dagvlinders en libellen is vanwege het ontbreken van geschikt habitat zijn uitgesloten.

² Vrijgestelde soort op grond van de POV Noord-Brabant (zie bijlage 5).

4.6 Vaatplanten

4.6.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) / Natuurtoets hulp.nl

In de directe onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten op grond van de Wnb geregistreerd. Wel 33 onbeschermde soorten.

4.6.2 Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)

Het terrein is volledig bebouwd of bestraat. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Effecten op beschermde soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5 Beoordeling Wet natuurbescherming

5.1 Vogels

Er zijn geen effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten te verwachten. Wel kunnen er vogels die broeden in de bestaande gebouwen verstoord worden. Deze kans is echter zeer gering.

Periode werkzaamheden (voorzorgsbeginsel)

Omdat geen ontheffingen worden verleend voor het verstoren van vogels en/of het vernielen van nesten wordt geadviseerd om het slopen voor het broedseizoen (globale richtlijn³ 15 maart - 15 juli) uit te voeren of te beginnen na 15 juli (bij voorkeur na de bouwvak).

5.2 Overige soorten

Voor de overige soorten flora en fauna geldt ook dat er geen ontheffing noodzakelijk is. Tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met deze soorten, zodat deze zo min mogelijk verstoord worden. (voorzorgsbeginsel).

³ **Broedseizoen:** Vogels worden met name beschermd tijdens het broedseizoen. Een belangrijke vraag is dus: Van wanneer tot wanneer duurt het broedseizoen? Vaak wordt als grove lijn gezegd dat het broedseizoen duurt van 15 maart tot en met 15 juli. Inderdaad broeden vogels met name in deze periode. De bescherming van vogels is echter niet gebaseerd op een datum, maar op het daadwerkelijke broedseizoen. Dat kan ook al voor 15 maart of na 15 juli zijn. Het broedseizoen begint niet pas wanneer de eieren gelegd zijn. Het broedseizoen gaat al van start met de paarvorming, territorium afbakenen en het bouwen van nesten. In deze tijdsspan worden vogels, hun nesten en eieren beschermd door de Wet natuurbescherming. Het nest mag niet verwijderd, verstoord of leeggehaald worden (Bron: Vogelbescherming Nederland).

6 Gebiedsbescherming

6.1 NatuurNetwerk Brabant

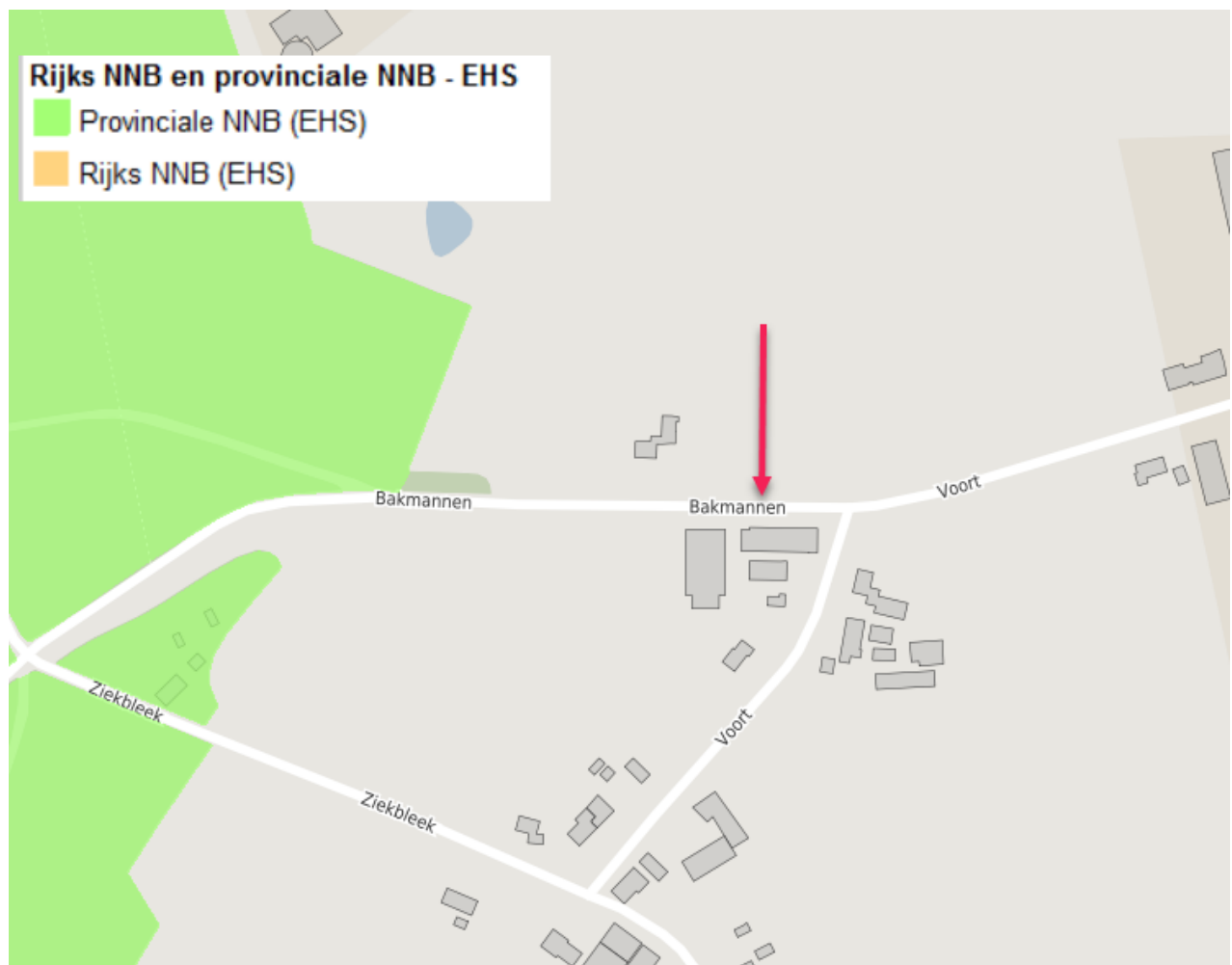
Door natuurgebieden te vergroten en onderling te verbinden ontstaat een sterk NatuurNetwerk Brabant. Planten en dieren krijgen zo meer ruimte en kunnen makkelijker van het ene naar het andere gebied.

Ongeveer 90% van het NatuurNetwerk Brabant wordt gevormd door bestaande natuurgebieden zoals bijvoorbeeld de Biesbosch en de Maashorst. Maar het netwerk is nog niet compleet. Er ontbreken nog veel gebieden en verbindingen die belangrijk zijn dieren en planten. Vanwege de klimaatverandering veranderen hun leefomstandigheden en wordt dat nog urgenter. Zij moeten zich kunnen verplaatsen om genoeg voedsel te kunnen blijven vinden en zich voort te planten.

Maar het NatuurNetwerk is er niet alleen voor planten en dieren, maar ook voor mensen. Mensen genieten, recreëren en ontspannen in de natuur en voelen zich gelukkiger. Natuur schept kansen voor ondernemers die natuur en hun bedrijf willen combineren en helpt tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Bij de realisering van het netwerk gaat het om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden die worden ingericht en beheerd volgens agrarisch natuurbeheer en de Natura 2000-gebieden. De provincie werkt samen met verschillende Brabantse partners aan het NatuurNetwerk en ondersteunt partijen die natuurprojecten uitvoeren. Nieuw is dat ook gemeenten, organisaties, particulieren en (agrarisch) ondernemers steeds vaker zelf natuur ontwikkelen en beheren (Bron: Website provincie Noord-Brabant).

Zoals uit figuur 7 blijkt ligt het plangebied (rood) niet in het NatuurNetwerk Brabant. Effecten kunnen dan ook worden uitgesloten.

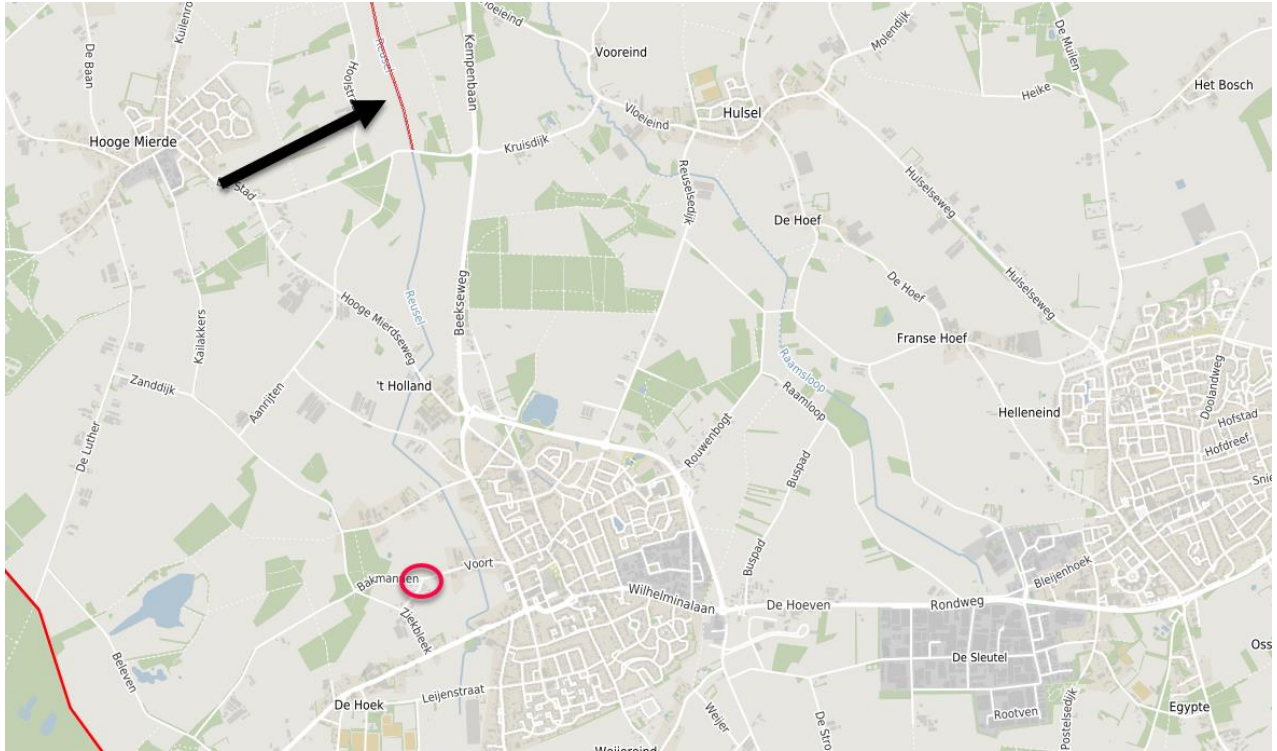

Figuur 7. Overzicht van plangebied met ligging in het NatuurNetwerk Brabant/ EHS. (Bron: website provincie Noord-Brabant).

6.2 Wet natuurbescherming - Natura 2000 gebieden

Natura 2000 is een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn. Een voorbeeld is de Noordse woelmuis, die alleen nog maar in Nederland voorkomt.

Zoals uit figuur 8 blijkt ligt het plangebied niet in de nabijheid van een Natura 2000 gebied. Effecten zijn dan ook op voorhand uit te sluiten.

Figuur 8. Ligging van het plangebied (rode cirkel) nabij Natura 2000-gebied (Zwarte pijl) (beekdal), dichtstbij gelegen gebied bij zwarte pijlen) (Bron: website provincie Noord-Brabant).

7 Conclusies

7.1 Conclusie Wet natuurbescherming (Soorten)

Als de werkzaamheden conform de in paragraaf 5.1 gestelde voorwaarde worden uitgevoerd, dan kunnen effecten op broedvogels voorkomen worden en is er voor vogels geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is ook voor de overige natuurwaarden geen ontheffing noodzakelijk.

In tabel 6 zijn de effecten samengevat. Wij adviseren wel om deze conclusie (het rapport) door het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning (Gemeente Reusel-De Mierden) te laten bevestigen.

Het is ook raadzaam, maar geen wettelijke verplichting, om het rapport voor te leggen ter beoordeling aan de provincie Noord-Brabant (of de betreffende omgevingsdienst). In dit geval is de noodzaak minder groot omdat er geen bijzondere mitigerende maatregelen in het rapport zijn voorgeschreven en effecten op voorhand zijn uitgesloten.

Tabel 6. Overzicht conclusies aangaande verstoring en de eventueel te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Ingrep verstoring	Nader onderzoek noodzakelijk	Wnb- ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Vogels	Broedvogels	Nee, mits..	Nee, mits	Nee	Zie paragraaf 5.1.
	Jaarrond beschermd	Nee	Nee	Nee	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Nee	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	Nee	-
Overige zoogdieren		Nee	Nee	Nee	-
Amfibieën		Nee	Nee	Nee	-
Reptielen		Nee	Nee	Nee	-
Vissen		Nee	Nee	Nee	-
Libellen en vlinders		Nee	Nee	Nee	-
Vaatplanten		Nee	nee	nee	-

7.2 Conclusie NNB

Er zijn geen effecten op het NNB te verwachten.

7.3 Conclusie Wet natuurbescherming (gebieden)

Er zijn geen effecten op de Natura 2000-gebieden te verwachten. Een vergunning op grond van Wet natuurbescherming is dan ook niet noodzakelijk.

8 Bronnen

8.1 Literatuur

- Bijlsma, R.G. (et al) 2001, Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2) GMB uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Dietz, C. (et al.) 2009, Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Tirion Natuur.
- Fopma, A, 2017. Natuurtoets voor de locatie De Hoef 19 te Hulsel; Fopma NatuurAdvies Rapport 2017-166, Apeldoorn.
- Fopma, A, 2017. Natuurtoets (Wnb) voor de locatie Postelsedijk 7-9 te Reusel; Fopma NatuurAdvies Rapport 2017-171, Apeldoorn.
- Fopma, A, 2017. Natuurtoets (Wnb) voor de locatie De Gagel 20 te Hooge Mierde; Fopma NatuurAdvies Rapport 2017-184, Wapse.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2003. Europese Natuur in Nederland; Habitattypen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2008. Europese Natuur in Nederland; Soorten van de Habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & Winden J. van der 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, Bureau Waardenburg Rapport 08-173, Culemborg.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1996. Soortbeschermingsplan Kerkuil, Den Haag.
- Lange R. (et al.) 1994. Zoogdieren van West-Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Stichting Kerkuilenwerkgroep Nederland, Nieuwsbrief Uilen 2016, drukproef maart 2017 (verschijnt mei 2017).
- SOVON 1987, Atlas van de Nederlandse Vogels.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002 Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000, Nederlandse fauna 5, Naturalis, KNNV-uitgeverij Leiden.
- SOVON & CBS 2005, Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk, SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

8.2 Geraadpleegde websites

• www.rijksoverheid.nl &	[wetgeving]
• website provincie	[kaart NNB + Natura 2000]
• www.natuurloket.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.overheid.nl	[actuele wetteksten]
• www.waarneming.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.telmee.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.zoogdieratlas.nl	[waarnemingen zoogdieren]
• www.ndff.nl	

NATIONALE DATABANK
FLORA EN FAUNA

BIJLAGE 1 Algemene verbodsbepalingen van de Wnb

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

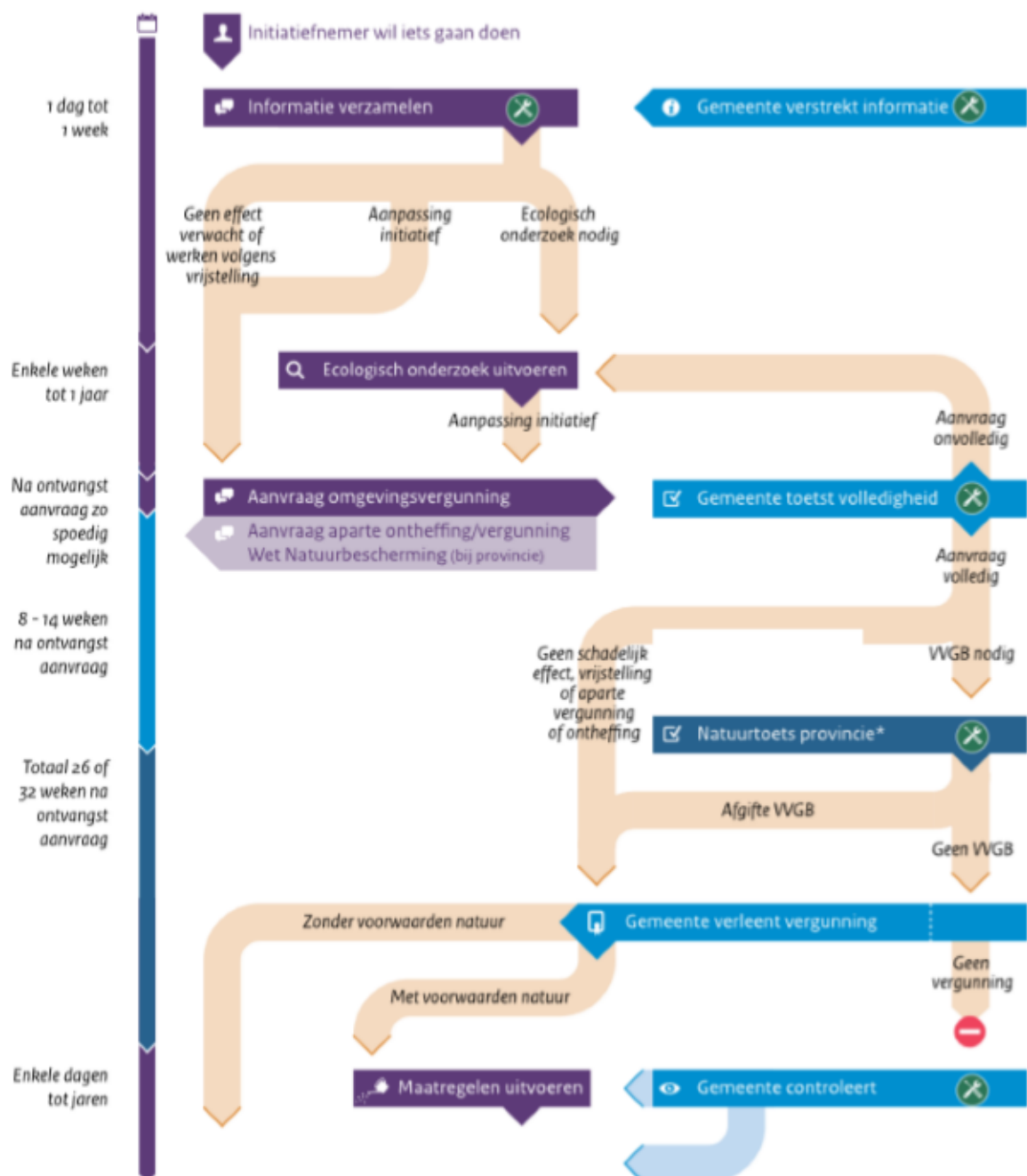
1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

BIJLAGE 2 Proces beoordeling ontheffing Wnb

Verdere uitwerking van het schema op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/routeplanner.aspx?subj=routeplanner#initiatiefnemer>

BIJLAGE 3 Jaarrond beschermde vogels

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Nederlandse naam	Categorie	Nederlandse naam	Categorie
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenwaluw	5	spreeuw	5
bonte vliegenvanger	5	tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	zwarte mees	5
draaihals	5	zwarte roodstaart	5
eidereend	5	zwarte specht	5
ekster	5	huismus	2
gekraagde roodstaart	5	kerkuil	3
glanskop	5	oehoe	3
grijze vliegenvanger	5	ooievaar	3
groene specht	5	ransuil	4
grote bonte specht	5	roek	2
hop	5	slechtvalk	3
		sperwer	4
huiswaluw	5	steenuil	1
ijsvogel	5	wespendief	4
kleine bonte specht	5	zwarte wouw	4
kleine vliegenvanger	5	boomvalk	4
koolmees	5	buizerd	4
kortsnavelboomkruiper	5	gierzwaluw	2
oeverwaluw	5	grote gele kwikstaart	3
pimpelmees	5	havik	4
Raaf	5		

BIJLAGE 4 Samenvatting NDFF

Soorten

Wnb - Vogelrichtlijn	Grutto	Tijftjaf
Aalscholver	Havik	Tuinfluit
Bergeend	Heggenmus	Tureluur
Blauwborst	Houtduif	Turkse Tortel
Blauwe Reiger	Houtsnip	Veldleeuwerik
Bonte Vliegenvanger	Huismus	Vink
Boomklever	Kauw	Waterhoen
Boomkruiper	Kievit	Watersnip
Boomleeuwerik	Kleine Bonte Specht	Wielewaal
Boompieper	Kleine Karekiet	Wilde Eend
Bosrietzanger	Kleine Plevier	Winterkoning
Bosuil	Kneu	Wintertaling
Buizerd	Koolmees	Witte Kwikstaart
Dodaars	Krakeend	Wulp
Ekster	Kuifeend	Zanglijster
Fazant	Kuifmees	Zomertortel
Fitis	Kwartel	Zwarte Kraai
Fuut	Matkop	Zwarte Mees
Gaai	Meerkoet	Zwarte Roodstaart
Geelgors	Merel	Zwartkop
Gekraagde Roodstaart	Patrijs	
Gele Kwikstaart	Pimpelmees	Wnb - andere soorten
Geoorde Fuut	Putter	Alpenwatersalamander
Gierzwaluw	Rietgors	Bastaardkikker
Goudhaan	Roodborst	Bruine kikker
Grasmus	Roodborsttapuit	Bunzing
Grauwe Gans	Scholekster	Egel
Groene Specht	Slobeend	Gewone pad
Groenling	Spotvogel	Haas
Grote Bonte Specht	Spreeuw	Ree
Grote Lijster	Staartmees	Vos

[illegible]

BIJLAGE 5 POV Noord Brabant

Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer of onderhoud

Behorende bij de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant

Soorten als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder a:

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
<i>Amfibieën</i>	
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris (OUDE NAAM: Triturus vulgaris)
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelste groene kikker (of bastaardkikker)	Rana esculenta
<i>Zoogdieren</i>	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Egel	Erinaceus europeus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Haas	Lepus europeus
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Konijn	Oryctolagus cuniculus
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Vos	Vulpes vulpes
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

BIJLAGE 6 Vrijblijvend advies natuurvriendelijke maatregelen

Tijdens het veldbezoek werd de vraag gesteld wat men zou kunnen doen om meer vogels op- en rond het erf te krijgen. Hier volgen enkele eenvoudige maatregelen die zouden kunnen werken.

Huismussen

Huismussen kunt u eenvoudig helpen door het plaatsen van enkele nestkasten. Het mooiste is een mussenflat, maar u kunt de mussen ook ruimte bieden onder de dakpannen, door een mussenvide te plaatsen. De kans op succes is redelijk groot.

Figuur 1. Plaatsen van een mussenvide onder de nieuwe dakpannen.

Huiszwaluwen

Deze soort nestelt tegen de gevel van woningen. Er zijn speciale nestkasten voor. Plaats deze echter niet boven de ramen, omdat ze bij het uitvliegen uitwerpselen laten vallen. De Boerenzwaluw zit meestal in gebouwen en de Huiszwaluw buiten tegen de nokbalken. De kans op succes is vooral groot wanneer er meerdere broedlocaties in de buurt, Het blijft dus afwachten.

Kerkuil of steenuil

Deze soorten komen in de omgeving wel voor. Als u deze soorten een plek wil bieden, dan kunt u het beste contact opnemen met de uilenwerkgroep. Het adres staat op de website www.kerkuil.com (zie regio Noord-Brabant).

Beplanting

Verder zullen ook wat extra struiken en bomen in de tuin ertoe leiden dat er meer kleine zangvogels (Merels, Koolmezen, Pimpelmezen etc.) komen.

Voor nestkasten is het raadzaam om de website www.vivara.nl te raadplegen.

Meer info bij: